

European Securities and
Markets Authority

Suunised

turukorraldajate ja aruandlusteenuste pakkujate juhtorgani kohta

Sisukord

1	Reguleerimisala.....	3
2	Mõisted	4
3	Eesmärk.....	5
4	Vastavuskontroll ja aruandluskohustus.....	6
4.1	Suuniste staatus.....	6
4.2	Aruandlusnõuded	6
5	Juhtorganite MiFID II artikli 45 lõike 9 ja artikli 65 lõike 3 kohased suunised	6
5.1	Piisava tööaja määratlus: üldine	6
5.2	Piisava tööaja määratlus: juhtkonna kohtade arvu arvutamine	7
5.3	Teadmised, oskused ja kogemused	8
5.4	Ausameelsus ja laitmatu käitumine	10
5.5	Sõltumatus	11
5.6	Piisav personal ja piisavad finantsvahendid turukorraldajate juhtorgani liikmete ametisse seadmiseks ja koolituseks	13
5.7	Mitmekehisus	14
5.8	Arvestuse pidamine.....	14

1 Reguleerimisala

Sihtrühm

1. Käesolevad suunised kehtivad riiklikele pädevatele asutustele, turukorraldajatele ja aruandlusteenuste pakkujatele.

Käsitlusala

2. Suunised tuginevad direktiivi 2014/65/EL (MiFID II)¹ artikli 45 lõikele 9 (turukorraldajad) ja artikli 63 lõikele 2 (aruandlusteenuste pakkujad), selgitades turukorraldajate või aruandlusteenuste pakkujate juhtorganite liikmete suhtes kohaldatavaid nõudeid. Määruse (EL) nr 1095/2010 (edaspidi „ESMA määrus“)² artiklile 16 tuginevates suunistes selgitatakse, kuidas turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad peavad andmeid salvestama, et need pädevatele asutustele neile määratud ülesannete täitmiseks kättesaadavaks teha.

Jõustumine

3. Käesolevaid suuniseid kohaldatakse alates 3. jaanuarist 2018.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/65/EL finantsinstrumentide turgude kohta ning millega muudetakse direktiive 2002/92/EÜ ja 2011/61/EL (ELT L 173, 12.6.2014, lk 349–496).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta määrus (EL) nr 1095/2010, millega asutatakse Euroopa Järelevalveasutus (Euroopa Väärtipaberiturujärelevalve), muudetakse otsust nr 716/2009/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2009/77/EÜ (ELT L 331, 15.12.2010, lk 84).

2 Mõisted

4. Kui ei ole märgitud teisiti, on suunistes kasutatud mõistetel sama tähendus kui finantsinstrumentide turgude (MiFID II) direktiivis.

3 Eesmärk

5. Käesolevate suuniste eesmärk on koostada ühised standardid, mida turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad võtaksid arvesse juhtorgani uute liikmete ametisse määramisel ja olemasolevate hindamisel, ning esitada juhised selle kohta, kuidas turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad peavad andmeid salvestama, et need pädevatele asutustele neile määratud ülesannete täitmiseks kättesaadavaks teha.

4 Vastavuskontroll ja aruandluskohustus

4.1 Suuniste staatus

6. Käesolev dokument sisaldab suuniseid, mis on välja antud MiFID II artikli 45 lõike 9 ja artikli 63 lõike 2 alusel, ning suuniseid, mis on välja antud ESMA määruse artikli 16 alusel. Koosõlas ESMA määruse artikli 16 lõikega 3 võtavad pädevad asutused ja finantsturu osalised mis tahes meetmeid, et kõnealuseid suuniseid ja soovitusi järgida.
7. Pädevad asutused, kelle suhtes suuniseid kohaldatakse, peavad neid järgima, hõlmates need oma järelevalvetavadega sealhulgas ka siis, kui dokumentides sisalduvad konkreetsed suunised on suunatud peamiselt finantsturu osalistele.

4.2 Aruandlusnõuded

8. Pädevad asutused, kelle suhtes käesolevaid suuniseid kohaldatakse, peavad kahe kuu jooksul alates käesoleva dokumendi avaldamisest ESMA poolt kõigis ELi ametlikes keeltes ESMA-le teatama, kas nad järgivad suuniseid või kavatsevad hakata neid järgima, koos mittejärgimise põhjustega, e-posti aadressile smk@esma.europa.eu. Kui teadet tähtaja jooksul ei saabu, eeldatakse, et pädevad asutused ei järgi suuniseid. Teate vorm on kättesaadav ESMA veebilehel.
9. Turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad ei pea teatama, kas nad järgivad neid suuniseid või mitte.

5 Juhtorganite MiFID II artikli 45 lõike 9 ja artikli 65 lõike 3 kohased suunised

5.1 Piisava tööaja määratlus: üldine

10. Turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad peaksid koostama kirjalikud põhimõtted, kus on üksikasjalikult esitatud juhtorgani funktsioonid ja kohustused ning eelnevalt sätestatud põhjalik ametikirjeldus ja iga ametikoha puhul eeldatav ajaline pühendumine. Eeldatav ülesannete täitmiseks kuluv aeg tuleks kohandada vastavalt funktsioonidele ja kohustustele, arvestades eelkõige seda, kas tegu on tegevjuhtkonna või mitte-tegevjuhtkonna ametikohaga.
11. Kui asjaomane isik valitakse juhtorgani liikmeks, tuleks ametikoha eeldatav ülesannete täitmiseks kuluv aeg kehtestada kirjalikult ning turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja peaks võimalikult uelt liikmelt nõudma kirjalikku kinnitust selle kohta, et ta saab

asjaomase aja pühendada ülesannete täitmiseks, sh turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja eriti intensiivse tegevusperioodi ajal võimalus pühendada tööle lisaaega. Ilma sellise kirjaliku kinnitusega ei tohiks võimalikku uut liiget ametisse nimetada.

12. Oma suuruselt, sisekorralduselt ning tegevuse laadilt, ulatuselt ja keerukuselt olulise turukorraldaja juhtorgani liikmeks valitud isik peaks kirjalikult kinnitama, et ta vastab MiFID II artikli 45 lõike 2 punktis a sätestatud juhtkonna kohtade arvu piirangutele.
13. Võimalikud liikmed peaksid turukorraldajale või aruandlusteenuste pakkujale esitama järgmise teabe:
 - a. juhtkonna kohad finantssektori või finantssektorivälistes ettevõtetes, sh koosolekutel osalemiseks juriidilise isiku nimel või juhtorgani liikme määratud asendusliikmena tegutsemine;
 - b. juhtkonna kohad organisatsioonides, mis ei taotle peamiselt ärilisi eesmärke;
 - c. ülesannete täitmiseks kuluva aja puhul olulised muud funktsioonid ja kutsetegevus finantssektoris või väljaspool seda;
 - d. eelmistes punktides toodut silmas pidades asjaomase isiku võetud kohustuste laad.
14. Turukorraldajate või aruandlusteenuste pakkujate juhtorgani liikmed peavad turukorraldajat või aruandlusteenuste pakkujat teavitama mis tahes olulistest muutustest eelmise lõike kohaselt esitatud teabes.
15. Käesolevate suuniste jaotise 5.8 kohaselt ette nähtud andmeid tuleks ajakohastada iga kord, kui liige teavitab oma asutusevälise kutsetegevuse muutusest turukorraldajat või aruandlusteenuste pakkujat ja/või kui selline muutus pälvib turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja tähelepanu. Seejärel peaks turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja liikme suutlikkust ülesannete täitmiseks vajamineva aja seisukohast uuesti hindama.
16. Ametisse nimetamise komisjon (kui see on moodustatud) või juhtorgan oma järelevalvefunktsiooni raames peaks arvesse võtma juhtorgani liikmete poolt ülesannete täitmiseks kuluva kogu aja suhtes võetud kohustust, kasutades juhtorgani koosolekutel osalemist ülesannete täitmiseks kuluva aja ühe näitajana.

5.2 Piisava tööaja määratlus: juhtkonna kohtade arvu arvutamine

17. Kui koht juhtkonnas hõlmab samal ajal nii tegevjuhtkonna kui ka mitte-tegevjuhtkonna kohustusi, tuleks kohta juhtkonnas pidada kohaks tegevjuhtkonnas.

18. Kui MiFID II artikli 45 lõike 2 punkti a kolmandas lõigus (juhtkonna kohti samas kontsernis või ettevõtetes, kus turukorraldajale kuulub oluline osalus, käsitatakse ühe juhtkonna kohana) sätestatud mitut kohta juhtkonnas käsitletakse ühe kohana juhtkonnas, siis peaks käsitlema nimetatud ühte kohta juhtkonnas ühe kohana tegevjuhtkonnas (kui see sisaldab vähemalt ühte kohta tegevjuhtkonnas). Kui ei ole ette nähtud teisiti, tuleks pidada seda üheksainsaks mitte-tegevjuhtkonna kohaks.
19. Kõiki kohti nende ettevõtete juhtkondades, kus turukorraldajale kuulub oluline osalus, käsitletakse ühe juhtkonna kohana. Nimetatud üks juhtkonna koht tuleks lisada turukorraldaja juhtkonna kohtade alla.
20. Kõiki kohti sama kontserni tütarettevõtjate juhtkonnas ja kohta turukorraldaja juhtkonnas käsitletakse ühe juhtkonna kohana.
21. Kui sama kontserni tütarettevõtjatele kuulub oluline osalus muudes ettevõtetes, peaks käsitlema vastavaid juhtkonna kohti neis ühe eraldiseisva kohana juhtkonnas. Selle tulemusena tuleks juhtkonna kohti tütarettevõtjates ja juhtkonna kohta turukorraldajas käsitleda ühe kohana juhtkonnas ning ettevõtete kohti juhtkonnas veel ühe eraldiseisva kohana juhtkonnas.
22. Juhtkonna kohtade arvu arvestamisel ei peaks võtma arvesse nende organisatsioonide juhtkonna kohti, kes ei taotle peamiselt ärilisi eesmärke. Nimetatud organisatsioonidega seotud tegevust tuleks siiski arvesse võtta asjaomase liikme ülesannete täitmiseks kuluva aja hindamisel.
23. Organisatsioonid, kes ei taotle peamiselt ärilisi eesmärke, on järgmised:
 - a. heategevusorganisatsioonid;
 - b. muud mittetulundusühingud;
 - c. ettevõtted, mis on loodud üksnes juhtorgani liikme majanduslike erahuvide käsitlemiseks, kui need ei nõua igapäevast juhtimist.

5.3 Teadmised, oskused ja kogemused

24. Turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad peaksid tagama, et kogu nende juhtorganil on oma rolli ja ülesannete täitmiseks nõutav juhtimispädevus ning et juhtorgan saab ettevõtte tegevusest ja sellega kaasnevatest riskidest piisaval määral aru vastavalt oma tegevuse ulatusele. Kogu juhtorgani sobivuse hindamisel peaksid turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad arvesse võtma vähemalt järgmisi teadmiste ja asjatundlikkuse valdkondi:

- a. turukorraldaja / aruandlusteenuste pakkuja kõik olulised tegevused;
 - b. finantsaruandlus ja raamatupidamisarvestus;
 - c. strateegiline planeerimine;
 - d. riskijuhtimine;
 - e. vastavuskontroll ja siseaudit;
 - f. infotehnoloogia ja turvalisus;
 - g. kohalikud, piirkondlikud ja üleilmsed turud vajaduse korral;
 - h. regulatiivne keskkond;
 - i. riiklike/rahvusvaheliste kontsernide ja vastavate struktuuridega seonduvate riskide juhtimine vajaduse korral.
25. Üksikisiku tasandil peaksid juhtorgani võimalikud liikmed hoidma end kursis uute arusaamadega turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja tegevuse ja sellega kaasnevate riskide vallas, turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja üldjuhtimiskorraga, tulevase ametikoha ja kohustustega ning vajaduse korral sellega, et kontserni struktuur oleks vastavuses asjakohaste ülesannete ja kohustustega. See hõlmab nende valdkondade asjakohast mõistmist, mille puhul üksikliige otseselt ise ei vastuta, kuid on juhtorgani muude liikmetega kollektiivselt üheskoos vastutav.
26. Hariduse kontekstis tuleks arvestada haridustaset ja -tausta ning seda, kas see seonduv finantsteenuste või -tegevusega või eespool kirjeldatud mis tahes muu asjakohase teadmiste valdkonnaga (finantsaruandlus ja raamatupidamisarvestus, strateegiline planeerimine jne). Sel otstarbel peaksid turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad võimaliku liikme puhul arvesse võtma nii tema hariduse omandamise kaudu saadud teoreetilisi teadmisi ja oskusi kui ka eelneva töötegevusega omandatud praktilisi kogemusi.
27. Praktiliste kogemuste puhul tuleks arvestada piisavalt pika aja jooksul juhtival ametikohal töötamise käigus omandatud praktilisi ja kutsekogemusi. Lühiajalisi või ajutisi ametikohti võib hindamisel arvesse võtta, kuid tavaliselt piisava asjatundlikkuse olemasolu eeldamise jaoks neist ei piisa.

5.4 Ausameelsus ja laitmatu käitumine

28. Juhtorgani võimaliku liikme ausameelsuse ja laitmatu käitumise hindamisel peaksid turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad nõudma komisjoni 2 juuni 2016. aasta delegeeritud määruse (EL) 2017/571³ (mis käsitleb tegevuslubade väljastamist aruandlusteenuste pakkujatele ning neile esitatavaid organisatsioonilisi ja tehingute avaldamisega seotud nõudeid) artiklis 4 sätestatud dokumentide esitamist ja kontrollima nende õigsust ning eelkõige võimaliku liikme puhul arvesse võtma, kas

- a. temaga seoses on reguleeriv asutus või ametiasutus teinud distsiplinaarmenetluse raames negatiivse otsuse või tema suhtes on algatatud mis tahes selline menetlus, mis ei ole veel lõpule viidud;
- b. temaga seoses on kohtueelses tsiviilmenetluses kohtulikult tuvastatud negatiivseid asjaolusid, mis on seotud finants- või andmesideteenuste osutamisega või kohustuste rikkumise või pettusega äritegevuse juhtimisel;
- c. ta on olnud sellise ettevõtja juhtorgani liige, kelle suhtes on reguleeriv asutus teinud negatiivse otsuse või määranud karistusi või kelle registreerimise või tegevusloa on reguleeriv asutus tühistanud;
- d. talt on võetud õigus tegutseda valdkonnas, milleks on tarvis reguleeriva asutuse registreeringut või tegevusluba;
- e. ta on olnud sellise ettevõtja juhtorgani liige, kes on muutunud maksejõuetuks või likvideeritud ajal, kui see isik oli sellel kohal, või ühe aasta jooksul pärast seda, kui isik lahkus sellelt ametikohalt;
- f. kutseorganisatsioon on teda trahvinud, tema tegevuse peatanud, keelanud tal töötada teataval ametikohal või kohaldanud tema suhtes muid karistusi seoses pettuse või omastamisega või finants- või andmesideteenuste osutamisega;
- g. tema suhtes kehtib direktorina töötamise keeld, keeld töötada mis tahes juhtival ametikohal, ta on vabastatud töölt või muult ametikohalt äriühingus kohustuste rikkumise või ametiseisundi kuritarvituste tõttu.

29. Juhtorgani liikmed peaksid turukorraldajat või aruandlusteenuste pakkujat teavitama mis tahes eespool nimetatud asjaoludest nende sobivuse uuesti hindamiseks.

³ Komisjoni 2. juuni 2016. aasta delegeeritud määrus (EL) 2017/571, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/65/EL seoses regulatiivsete tehniliste standarditega, mis käsitlevad tegevuslubade väljastamist aruandlusteenuste pakkujatele ning neile esitatavaid organisatsioonilisi ja tehingute avaldamisega seotud nõudeid (ELT L 87; 31.3.2017; lk 126).

30. Arvesse tuleks võtta kõiki karistusregistri ja asjakohaseid haldusrikkumiste andmeid, arvestades seejuures süüdimõistva kohtuotsuse või rikkumise laadi, käimasoleva kohtumenetluse staadiumi, määratud karistust, käimasolevate juriidiliste protseduuride staadiume ja mis tahes rehabiliteerimismeetmete mõju. Arvesse tuleks võtta kaasnevaid, sealhulgas kergendavaid ametlikke asjaolusid ning mis tahes õigusrikkumise või haldus- või järelevalvemeetme raskust, ajavahemikku ja liikme käitumist alates õigusrikkumisest või haldus- või järelevalvemeetme võtmisest ning rikkumise või haldus- või järelevalvemeetme asjakohasust seoses soovitava ametikohaga.

5.5 Sõltumatus

31. Turukorraldaja / aruandlusteenuste pakkuja liikmed või võimalikud liikmed peaksid kindlaks tegema huvide konflikte põhjustada võivad asjaolud (ja neist juhtorganit teavitama), mis võivad takistada nende ülesannete sõltumatu ja objektiivse täitmise suutlikkust ning põhjustada nende lubamatut mõjutamist järgmise tõttu:
- isiklikud, ametialased või majanduslikud suhted muude isikutega (nt turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja asjaomased aktsionärid või konkurendist turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja aktsionärid);
 - praegused või varasemad ametikohad;
 - isiklikud, ametialased või majanduslikud suhted juhtorgani muude liikmete või kõrgema juhtkonnaga (või kontserni muude üksustega);
 - muud majanduslikud huvid (nt liikme või võimaliku liikme ettevõtte võetud laenud) või
 - muud huvid, sh reaalse huvide konflikti põhjustada võivad perekondlikud huvid.
32. Eelmises lõikes kirjeldatud huvide konflikte põhjustada võivate asjaolude kindlakstegemine peaks hõlmama vähemalt seda, kas liige või võimalik liige
- on või on olnud aktsionär, kelle osalus on vähemalt 5% turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja või aktsionäri ametniku või muud moodi temaga otseselt seotud isiku hääleõigusest, kelle osalus on vähemalt 5% turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja hääleõigusest;
 - töötab või töötas viimase 18 kuu jooksul turukorraldaja / aruandlusteenuste pakkuja või turukorraldaja / aruandlusteenuste pakkuja kontserni muu ettevõtte tegevdirektorina;

- c. töötab või töötas viimase 18 kuu jooksul turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja või turukorraldaja / aruandlusteenuste pakkuja kontserni muu ettevõtte olulise kutselise nõustaja printsipaalina või osutatava teenusega oluliselt seotud töötajana;
 - d. (turukorraldajate juhtorgani puhul) on või oli viimase 18 kuu jooksul aktsionär, kelle osalus oli vähemalt 5% hääleõigusest, või asjakohasel turul noteeritud ettevõtte juhtorgani liige;
 - e. on või oli turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja või selle kontserni muu ettevõtte oluline tarnija või klient või olulise tarnija või kliendi ametnik või muud moodi temaga otseselt või kaudselt seotud isik;
 - f. on või oli olulises lepingulises suhtes turukorraldaja / aruandlusteenuste pakkujaga (või selle kontserni muu ettevõttega (kes ei ole juhtorgani liige)).
33. Eelmises lõikes viidatud turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja hõlmab nii sellist turukorraldajat või aruandlusteenuste pakkujat, kes on turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja liige või võimalik liige, kui ka selle konkurenti.
34. Huvide konflikte põhjustada võiva asjaolu olemasolu ei ole automaatne takistus, mille pärast liige või võimalik liige ei saaks olla turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja juhtorgani liige. Enne ametisse määramist peaks turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja hindama mis tahes asjaolusid, mis võivad põhjustada huvide konflikti (või reaalse huvide konflikti asjaolusid) eelkõige allpool kirjeldatud juhtorgani huvide konflikti käsitlevate põhimõtete kontekstis ning vajaduse korral langetama otsuse leevendusmeetmete võtmise kohta. Pärast ametisse nimetamist tuleks avaldada mis tahes uued asjaolud, mis võivad põhjustada huvide konflikti, või reaalse uue huvide konflikti olemasolu, ning juhtorgan peaks leevendusmeetmete võtmise heaks kiitma.
35. Turukorraldajate ja aruandlusteenuste pakkujate juhtorganil peaks olema kehtestatud huvide konflikti käsitlevad ametlikud kirjalikud põhimõtted ja objektiivne vastavuskontrolli menetlus selle kohaldamise jaoks. Nimetatud põhimõtted peaksid hõlmama vähemalt järgmist:
- a. liikme kohustus vältida huvide konflikti tekitada võivat tegevust võimalikult suurel määral;
 - b. juhtorgani liikme ametis töötamise ajal tekkida võivate konfliktide näited;
 - c. range läbivaatamis- ja heakskiitmismenetlus, mida liikmed peavad järgima enne teatavas tegevuses osalemist (näiteks töötamine muus juhtorganis), tagamaks, et uus tegevus ei tekitaks huvide konflikti;

- d. liikme kohustus kohe avaldada mis tahes aspektid, mille tulemuseks võib olla (või juba on) huvide konflikt, pidades eelkõige silmas eespool kirjeldatud asjaolusid;
 - e. liikme kohustus hoiduda hääletamisest mis tahes küsimustes, mis võivad tekitada liikmel huvide konflikti või muul viisil kompromiteerida liikme objektiivsust või suutlikkust täita nõuetekohaselt oma kohustusi turukorraldaja või aruandlusteenuste pakkuja ees;
 - f. asjaomaste pooltega tehtavate tehingute asjakohane kord turutingimustel tehtud tehingute tagamiseks;
 - g. viis, kuidas juhtorgan lahendab kõiki põhimõtetele mittevastavusi.
36. Juhtorgan peab tagama, et turukorraldaja ja aruandlusteenuste pakkuja huvide konflikti käsitlevad põhimõtted avalikustatakse. Riiklikke pädevaid asutusi tuleb kindlakstehtud olulistest huvide konfliktidest ja juhtorgani võetud leevendusmeetmetest teavitada.

5.6 Piisav personal ja piisavad finantsvahendid turukorraldajate juhtorgani liikmete ametisse seadmiseks ja koolituseks

37. Turukorraldajate juhtorgani üksikliikmed peaksid olema nii praegu kui ka edaspidi oma ameti jaoks sobivad, sh koolituste kaudu. Turukorraldajad peaksid kehtestama oma juhtorgani liikmete ametisse seadmise põhimõtted. Turukorraldajad peaksid aitama liikmetel edendada turukorraldaja tegevuse, struktuuri, ärimudeli, riskiprofiili, regulatiivse keskkonna ja juhtimiskorra (ning liikmete vastavate rollide) mõistmist. Samuti peaksid turukorraldajad kõikide liikmete kursis hoidmise tagamiseks korraldama asjakohaseid üldist laadi ja vajaduse korral ka individuaalselt kohandatud koolitusprogramme. Koolituspõhimõtted peaksid samuti edendada teadlikkust mitmekesisuse kohta juhtorganis.
38. Juhtorgan peaks oma järelevalvefunktsiooni suhtes vastu võtma koolituspõhimõtted. Juhtorgan peaks kaasama ametisse nimetamise komisjoni selle olemasolu korral.
39. Koolituspõhimõtetes tuleks sätestada
- a. ametisse seadmise ja koolituse eesmärgid juhtimisfunktsiooni ja järelevalvefunktsiooni ning vajaduse korral konkreetsete ametikohtade (vastavalt nende erikohustustele ja osalusele komisjonides) puhul eraldi;
 - b. üksikasjaliku koolitusprogrammi väljatöötamise kohustused;
 - c. olemasolevad finantsvahendid ja töötajad, et tagada põhimõtetele vastav ametisse seadmine ja koolitus;

- d. juhtorgani mis tahes liikme ametisse seadmise ja koolituse selge protsess.
40. Poliitika- ja koolitusprogramme tuleks ajakohastada, võttes arvesse juhtimiskorra, strateegia, hõlmatud toodete ja muude asjakohaste protsesside muutusi ning kehtivate õigusaktide ja turusuundumuste muutusi.
41. Turukorraldajad peaksid korraldatud koolituse tõhususe läbivaatamisel kasutama hindamismenetlust.

5.7 Mitmekesisus

42. Turukorraldajad peaksid vastavalt oma tegevuse laadile, ulatusele ja keerukusele kehtestama värbamis- ja mitmekesisuse põhimõtted, et tagada juhtorgani liikmete värbamisel suure hulga isikuomaduste ja pädevuste arvesse võtmine. Selleks tuleks mitmekesisust silmas pidades seada konkreetset eesmärgid.
43. Turukorraldajad peaksid kehtestama alaesindatud soo esindatuse soovitava sihtmärgi.
44. Värbamis- ja mitmekesisuse põhimõtetes peaks arvesse võtma vähemalt haridus- ja ametialast tausta, vanust, sugu ja geograafilist päritolu, et esindada erinevaid seisukohti ja kogemusi. Kui turukorraldaja tegutseb mitmes jurisdiktsioonis, peaks ta oma mitmekesisuse põhimõtetes võtma arvesse geograafilist päritolu (piiramata seejuures riiklike õigusaktide kohaldamist).
45. Värbamis- ja mitmekesisuse põhimõtetes võib ette näha töötajate esindatuse juhtorganis (piiramata seega riiklike õigusaktide kohaldamist), et turukorraldaja tegevuses arvestataks erinevaid vaatenurki ning tegelikke teadmisi ja kogemusi.
46. Turukorraldajate personalivaliku menetlusega tuleks tagada, et asjaomaste juhtorganite võimalikest liikmetest kandidaatide nimekirjadesse kantud kandidaadid esindavad vähemalt ühte eespool kirjeldatud mitmekesisuse valdkonda, mis praegu ei ole juhtorganis esindatud. Turukorraldajad ei peaks juhtorgani liikmeid värbama ainult mitmekesisuse suurendamise eesmärgil, kui sellega kahjustataks kogu juhtorgani toimimist ja sobivust, ega tegema seda juhtorgani individuaalsete liikmete sobivuse arvelt.
47. Aruandlusteenuste pakkujad võivad eespool esitatud mitmekesisust käsitlevaid suuniseid kohaldada eelkõige juhul, kui nende tegevuse laad, ulatus ja keerukus ning nende juhtorgani suurus on turukorraldaja omadega võrreldavad.

5.8 Arvestuse pidamine

48. Turukorraldajad ja aruandlusteenuste pakkujad peaksid pidama arvestust ja hoidma vähemalt viis aastat andmeid püsival andmekandjal alles, tehes riiklikule pädevale

asutusele nõudmise korral kättesaadavaks vähemalt järgmise (piiramata seejuures isikuandmete kaitset käsitlevate kehtivate õigusaktide kohaldamist):

- a. juhtimisfunktsiooni tööd ja kohustusi käsitlevad kirjalikud põhimõtted;
- b. võimaliku liikme kirjalik kinnitus suutlikkuse kohta täita ametikohale esitatavaid nõudeid;
- c. juhtorgani liikme või võimaliku liikme esitatud teave muu(de) juhtkonna kohtade, funktsioonide või kutsetegevuse kohta, mis võivad mõjutada tema suutlikkust pühendada juhtorganile piisavalt aega;
- d. juhtorgani liikme või võimaliku liikme esitatud teave oma teadmiste, oskuste ja kogemuste kohta;
- e. kogu juhtorgani teadmiste, oskuste ja kogemuste hinnang;
- f. esitatud või saadud andmed juhtorgani liikme või võimaliku liikme ausameelsuse ja laitmatu käitumise hinnangu kohta;
- g. esitatud või saadud andmed juhtorgani liikme või võimaliku liikme sõltumatuse hinnangu kohta;
- h. huvide konflikti käsitlevad kirjalikud põhimõtted ja asjakohane vastavuskontrolli protsess nende kohaldamise jaoks;
- i. huvide konflikti ja olulist huvide konflikti käsitlevate põhimõtete avalikustamine ja/või teave vastavat järelevalvet tegevatele isikutele;
- j. turukorraldaja kohaldatavad juhtorgani liikmete ametisse seadmise ja koolituse põhimõtted;
- k. värbamis- ja mitmekesisuse põhimõtted;
- l. käesolevates suunistes sisalduvate nõuetega seonduvad valikumenetluse andmed.